СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 301. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 28-го ГРУДНЯ 1949. | No. 301. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 28, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном | Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 | THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

ПОНАД 500 ОСІБ ЗГИНУЛИ ВІД НЕЩАСЛИВИХ ВИПАДКІВ

Пересічно одна людина гинула що десять мінут від нещасливого випадку підчас Різдвяних свят, як це подають пресові агенції. За три дні, тобто в суботу, неділю й понеділок (24—26 січня), як оповіщено у вівторок в шостій годині ранку по радіо, згинуло 513 людей. Внаслідок зударів підчас їзди автами згинуло 370 осіб, а решта з інших причин.

Найбільше нещастя трапилося в місцевості Гайндман, у Пенсилвенії, недалеко стейту Мериленд. У цьому містечку, з населенням 1,300 осіб, запалилася в мешканні Сомера Фішера ялинка і від неї поширилася пожежа на бизнесовий осередок. Згоріла пошта, банк, крамниці. У вогні згинула теж пані Фішер. Мешкальна частина містечка врятувалася завдяки притомності ума телефонічної операторки Гелен Турнер, яка змобілізувала нашвидку руку пожежні сторожі з цілої околиці.

Не зважаючи на ці спорадичні нещастя цьогорічні Різдвяні свята мали радісний вигляд. Церкви були переповнені вірними, а теж і вулиці міст зароїлися відвідувачами, які везли святочні подарунки своїм родинам та приятелям. Крамниці згадують, що передсвяточний торг був найбагатший за всі часи.

ПРОМОВИ ПРЕЗИДЕНТА ТРУМАНА З НАГОДИ СВЯТ.

Президент Гері С. Труман поїхав на Різдво до свого рідного дому в Індепенденс, у стейті Мизурі, звідки він виголосив Різдвяний привіт до населення в навечеріє Різдва, 24 грудня. У промові візвав Труман присвятити себе до любови супроти інших людей на підставі послання „Дитини з Вифлеєму". При цій нагоді президент пригадав, що американці святкують цьогорічне Різдво серед найвищого багатства, яке досі їм дало Боже Провідіння.

У понеділок 26 грудня, тобто в день Національного Свята Різдва, президент виголосив промову до своїх сусідів з повіту Джексон, Мо., які явилися на відкриття памятника Джексона, дарованого повітові з осідком в Індепенденс, самим президентом. Труман дістав був цю статую від різбаря, Чарлса Кеки, з Ню Йорку.

КАМПАНІЯ ЗА СТАРЕЧІ ПЕНСІЇ.

Зорганізоване робітництво відновить в найближчому році боротьбу за підвишку старечих пенсій, як це оприлюднюють провідники різних юній. Ідеться про пенсії в федеральнім законі, який буде наново переписаний в наступному році. Загальне переконання таке, що федеральний закон повинен стати підставою виплачування старечих пенсій, а приватні підприємства мали б до цього тільки пристосуватися.

ОБІТНУТЬ ВИДАТКИ НА ЗБРОЙНІ СИЛИ.

Вашингтон. — Бюджет на наступний рік, приготовлюваний президентом Труманом, передбачує зменшення видатків на оборонні цілі у висоті 50 мільйонів долярів. Загальний бюджет на військові цілі має виносити $13,500,000,000 на бюджетовий рік 1950-1951.

СЕКРЕТАР СОЙЕР ПЕРЕДБАЧУЄ ДОБРІ ЧАСИ.

Вашингтон. — Чарлс Сойер, секретар торгівлі, заповів, що рік 1950 буде такий добрий для робітників і бизнесу, як остання півріччя в 1949 р. Як мінімум продуктів на 259 білионів. Сеподав загальний прихід на 220 білионів долярів, а вартість продуктів на 295 більонів. Секретар признав, що загальний прихід нації впав на два відсотки в порівнянні з попереднім роком, одначе це зменшення він приписує знижці цін на товари.

ДАЛЬШЕ ЗМЕНШУВАННЯ СТАНУ ВОДИ В НЮЙОРСЬКИХ ЗБІРНИКАХ.

Не зважаючи на дощ, який падав перед Різдвом, стан води в нюйорських збірниках у північній частині стейту Ню Йорк не багато піднісся. Це тому, що підчас свят консумція води в місті зросла. Вислідн дощу з понеділка, ще не слідні. Мешканці Ню Йорку стали тепер дуже ощадними в уживанні води, тому зменшування стану води не є вже таке алармуюче, як було давніше.

З Порт Джервис, у стейті Ню Джерзі, сповіщають, що там випрацьовано плян творення водних резервуарів у горішнім бігу ріки Делевар, яка випливає в стейті Ню Йорку, перепливає стейт Ню Джерзі і пливе через Пенсилвенію. Такі басейни можуть запевнити постачання води не тільки для міста Ню Йорку, але теж і для більших міст стейту Ню Джерзі в околиці Ню Йорку.

КОНГРЕСМЕНИ ВЖЕ ЗІЗДЯТЬСЯ.

Вашингтон. — Члени вісімдесять першого конґресу почали вже зїздитися на нову сесію, яка почнеться 3 січня. Між республіканцями замітне нове наставлення до президента Трумана, а це, щоб маркувати свою незалежність від політичних плянів, складених його адміністрацією. Головою незалежного республіканського становища є сен. Роберт А. Тефт з Огайо. Його мандат вигасає впродовж наступного року, а він заявив, що не кандидує при поновних виборах.

АМЕРИКАНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ЗА ПІДВИШКУ.

Вашингтон.— Американська Федерація Праці виявила прилюдно, що її юнії будуть змагати в найближчому році до дальшої підвишки платень. Найближча кампанія мала б поставити домагання підвишки по 10 ц. на годину. Американська Федерація Праці є того погляду, що підприємці можуть дати підвишку від 7 до 15 центів без підвищування цін на продукти. Американська Федерація Праці остерігає нації, що найближчий рік принесе потребу нового „пристосування бизнесу". Організація стверджує, що економія Злучених Держав є в доброму стані. Депресії можна запобігти через порозуміння між робітництвом і підприємцями.

СОВЄТСЬКІ МИРОВІ ПРЕДЯВЛЕННЯ МІСТЯТЬ ПОГРОЗИ

Вашингтон, 26 грудня. — Урядові кола холодно передумують промови й заяви совєтських високих урядовців, виголошені з нагоди 70-річчя народин маршала Йосипа Вісаріоновича Сталіна і приходять до висновку, що їхні мирові заяви на ділі містять дальші погрози. Найгірше при цьому дісталося диктаторові Югославії, Тітові, якого совєтські диктатори вважають за свого конкурента. Юрій Маленков у своїй промові про Сталіна, славив його як миролюбця і твердив, що премієр Сталін прийшов до висновку про „неминучість" існування соціялізму й капіталізму на довгі часи. Зате Молотов, у своїй промові відверто сказав, що: „Недалекий той час, коли зрадницька банда Тіта, яка стала бандою продажних убивників на службі чужинних імперіялістичних урядів" — дістане свою заплату. Оці вислови, як кажуть знавці совєтських справ, нівелюють довгі запевнення про мир, а вказують на наміри довести до виклпкання насильного перевороту в Югославії.

АМЕРИКАНСЬКІ ЗНАВЦІ СУМНІВАЮТЬСЯ ПРО ІСНУВАННЯ РОСІЙСЬКОЇ ВОЄННОЇ ФЛЬОТИ

Вашингтон. — Знавці морських справ є того переконання, що вісті про будову трьох великих воєнних кораблів місткости по 35,000 тон, не виглядають на правдоподібні. Ці вісти наспіли з Великобританії у так званім звіті Джейна. Хоч які достовірні звичайні інформації Джейна, то американська розвідча служба не потверджує останніх вістей про побудову совєтської фльоти.

УКРАЇНСЬКЕ КАТОЛ. АКАДЕМІЧНЕ ОБЄДНАННЯ В З.Д.А.

Ню Йорк. — Ініціятивна група Українського Католицького Академічного Обєднання „Обнова" скликає на 29 січня 1950 р. в залі Гайскулу ОО. Василіян в годині 2 попол., перше загальне зібрання. Ранком відправиться Служба Божа в церкві св. Юрія.

УКРАЇНСЬКІ КОЛЯДКИ ПІД ЧАС РІЗДВЯНИХ ВІДПРАВ В НЮ ЙОРКУ.

Під час Різдвяних відправ в Ню Йорку в програмі кількох церков були теж українські колядки. Між іншим українські „Дзвони" були в програмі головних відправ в катедрі Ст. Петрика в год. 11:30 вночі в суботу і та сама колядка була в програмі церкви Божого Ватьківства універсалістів при Сентрал Парк і 76-тій Стріті.

ЛАТИНСЬКЕ РІЗДВО ПІД ЗНАКОМ СВЯТОГО РОКУ І НОВИХ НАДІЙ

Католицький світ латинського обряду обходив цьогорічне свято Христового Різдва під знаком проголошеного Папою Пієм Святого Року та нових надій на мир для людей доброї волі. Формальне проголошення Святого Року відбулося в Римі в навечеря Різдва, дня 24-го грудня, і його довершив у величавій церемонії та при величезному здвизі народу Папа Пій XII., відкриваючи символічно Святі Ворота в базиліці св. Петра. Цей вже 24-тий з черги Святий Рік означає для католиків відпущення дочасних кар, якщо вони виконають передумови, що ставлять їх в „стан ласки". День раніше, 23-го грудня, Папа Пій виголосив своє різдвяне послання, закликаючи всіх християн: католиків, правоелавних і протестантів, як теж жидів, щоб вони всі піддержали Католицьку Церкву в творенні об'єднаного фронту проти воюючого безбожництва. Папа з черги закликав православних і протестантів до „повороту" до Римської Католицької Церкви. Ці дві проблеми мають стати головними цілями Святого Року.

З усіх католицьких країн повідомляється про врочисті святкування Різдва, що в цьому році вже були надійніші та під знаком більшого добробуту, ніж в попередніх роках після війни. Церкви були заповнені вірними, а купці по містах стверджують більший торговельний оборот. Монархи або голови урядів католицьких країн видали з цеї нагоди проклямації до своїх громадян, висловлюючи надію на мир, якщо тільки виявиться добру волю та як спільно працюватиметься для тої мети. Немає, докищо, повідомлень про будьяке святкування Різдва в католицьких країнах за залізною заслоною, за вїмком повідомлень про такі святкування в колоніях закордонних дипломатичних місій в Москві. Як на американському так і на европейському континенті на Різдво була дуже лагідна погода.

НОВА ТЕОРІЯ АЙНШТАЙНА ЗАПОВІДАЄ КЛЮЧ ДО РОЗВ'ЯЗКИ МІСТЕРІЇ ВСЕСВІТУ

Ню Йорк, 27 грудня. Відомий вчений Алберт Айнштайн, після поверх 30 років наполегливої праці, заповів нову теорію, яка могла б дозволити людині ще глибше вглянути в містерію матеріяльного всесвіту. Айнштайн є творцем відомої теорії релятивности (відносности), на підставі якої створено формулу про існування атомової енергії. Нова теорія Айнштайна, названа ним же „загальною теорією тяжіння (ґравітації)", мала б зводити всі відомі фізичні явища (феномени) до одного все-охоплюючого розумового поняття, що служило б ключем для всієї безлічі явищ і сил, що їх людина спостерігає в матеріяльному всесвіті. В своїй відомій теорії, проголошеній в 1905 році, Айнштайн доказав математично, що простір і час є не так двома окремими складниками, як радше об'єднані в одну чотиро-вимірну безперервність. В проголошеній в 1916-тому теорії відносности Айнштайн з черги доказав математично, що тяжіння та інерція є еквівалетні, що дозволило на зведення простору, часу, матерії, енергії, тяжіння та інерції до одного, все-охоплюючого розумового поняття. Нова теорія Айнштайна буде опублікована в третьому виданні його твору „Розуміння Релятивности", що появиться в лютому у виданні Прінстон Юніверзіті Пресс. На цю тему сам Айнштайн заявив: „Я мав би представити нове намагання розв'язки проблеми (уніфікації тяжіння і електро-магнетизму), яка видається мені дуже переконливою, хоча натрапляє на деякі математичні труднощі. Досі я ще не знайшов способу зіставити теоретичні результати з експериментальними доказами".

ФОРМАЛЬНА ПЕРЕДАЧА СУВЕРЕННОСТИ ІНДОНЕЗІЇ

Амстердам, Голандія, 27-го грудня. — Сьогодні тут в королівській палаті має довершитися формальне проголошення суверенности Злучених Держав Індонезії. Буде підписаний формальний документ, що принає ревізію конституції Голандії, затверджує конституцію новоутвореної Індонезької республіки та формує новий голандсько-індонезький союз з королевою Юліяною на чолі. Цю історичну формальність довершить королева Юліяна та уряди обох країн. Тим самим на Далекому Сході повстане нова держава, що буде теж новим важливим фактором в міжнародному житті.

Д-Р В. КИСІЛЕВСЬКИЙ ЛЕКТОРОМ В УНІВЕРСИТЕТІ.

Оттава. — Оттавський університет покликав д-ра В. Кисілевського на серію викладів про „Вклади етнічних груп в економічний і культурний розвиток Канади", що мають початися після Різдвяних Свят. Д-р Кисілевський написав недавно на цю тему більший твір на около 400 сторін друку. Д-р Кисілевський, син сеніорки українського громадського життя, сенаторки Олени Кисілевської, вже від кількох років працює при департаменті державних справ.

ПОВІСИВСЯ НОВИЙ ІМІГРАНТ

Ню Йорк. — Максим Катюський, який приїхав з Польщі як повоєнний скиталець, повісився в приміщенні Самопомочі при Сьомій вулиці. Патрольмен з поліційного участку при Пятій вулиці, відрізав висільника і зарядив штучне віддихання, одначе безуспішно. Небіжчик приїхав до Ню Йорку з Филаделфії, шукаючи підтримки для втримання життя. Він мав 39 літ життя. Ню Йорк Таймс подає, що він був уродженцем Росії, а приїхав до Америки з Польщі. Знайомі розповідають, що він діставав кількакратну допомогу в грошах і харчах, а в пятницю минулого тижня відверто погрожував самогубством.

ПІДПИСАНО БРИТАНСЬКО-ЮГОСЛАВСЬКИЙ ДОГОВІР

Београд, 27 грудня. — Вчора ввечорі представники урядів Британії і Югославії підписали тут торговельний договір, що триватиме 5 років та який передбачує товарообмін між обома країнами на суму 616,000,000 долярів. Рівночасно з цим підписано окремий договір про рекомпензату за колишню британську власність в Югославії. Для вможливлення Югославії вдержати господарську рівновагу, яку могла б захитати перестава закупів в стерлінґових країнах, Британія погодилася признати Югославії в першому році $22,400,000 кредитів та цілий ряд інших полекш. Договір підписали: амбасадор сер Чарлз Пік за Британію і міністер закордонної торгівлі Мелентій Попович за Югославію. Опісля відбулося прийняття. В дипломатичних колах приписується цьому договорові велике не тільки господарське, але й політичне значення, що може мати рішальний вплив на дальший перебіг і кінцевий вислід теперішньої холодної війни між Югославією та Совєтським Союзом і його сателітами.

ЗМЕНШИЛАСЯ ЗАГРОЗА УРЯДОВОЇ КРІЗИ У ФРАНЦІЇ НА ТЛІ БЮДЖЕТУ.

Париж, 27 грудня. — Французька Національна Асамблея прийняла вчора частинно запропонований урядом проєкт бюджету на 1950-тий рік, зменшуючи цим загрозу нової урядової крізи, що була виникла після того, як бюджетова комісія взагалі відмовлялася розглядати проєкт без попереднього узгляднення урядом рекомендованих нею поправок. Асамблея прийняла вчора урядовий проєкт звичайних видатків на суму 1,098,000,000,000 франків (3,074,400,000 долярів) та військових видатків на суму 420,000,000,000 франків. Заповідається довгі дебати ще над іншими бюджетовими пропозиціями.

ЮГОСЛАВІЯ ЗБІЛЬШУЄ ВИДАТКИ НА ОБОРОНУ

Београд, 27 грудня. — Югославський уряд рішив збільшити свої видатки на оборону в 1950-тому році до 28,000,000,000 динарів (560,000,000 долярів), що становить суму, на 60,000,000 долярів більшу, в порівнянні з видатками на ту ціль в році 1949. Проєкт югославського бюджету на 1950-тий рік, що передбачує загальні видатки на суму 173,746,000,000 динарів (3,474,920,000 долярів) предложено вчора на відкритті югославського парляменту, в якому взяли участь всі члени уряду, з маршалом Тітом на чолі.

ІТАЛІЯ ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ПЕРЕБРАТИ АДМІНІСТРАЦІЮ СОМАЛІВ.

Рим, 27 грудня. — Італійський уряд сьогодні повідомив про призначення ген. Насі губернатором Сомалів, що згідно з рішенням Обєднаних Націй переходять тепер на десять років під італійську адміністрацію, а після того часу мають одержати самостійність. Рівночасно повідомлено, що в порті Салерно вже очікують на транспорт до Сомалів 5,000 італійських вояків, які мають виконувати там поліційну службу.

ВІДКРИТО СЕСІЮ ІЗРАЇЛЬСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ В ЄРУСАЛИМІ.

Єрусалим, 27 грудня. — Не зважаючи на рішення Генеральної Асамблеї щодо інтернаціоналізації Єрусалиму та заходи Протекторатної Ради для здійснення цего рішення, ізраїльський парлямент почав вчора в тому місті свої наради, демонструючи цим своє рішення вважати Єрусалим ізраїльською столицею. Відкриття парляменту відбулося без будь-яких демонстративних парад і приступлено відразу до порядку, ухваленого два тижні тому ще у Тель Авів.

МАДЯРЩИНА ВІДКИНУЛА АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОТЕСТ В ВСПРАВІ ВОҐЕЛЕРА.

Будапешт, 27 грудня. — Комуністичний уряд Мадярщини відкинув американську ноту з домаганням негайного звільнення американського громадянина Роберта А. Воґелера, заявляючи, що Воґелер „признався" до шпигунства. Разом з Воґелером був заарештований теж один британський громадянин під тим самим закидом шпигунства. Справа, що досі була причиною виміни гострих дипломатичних нот, може мати дальші політичні комплікації. Вже раніше ЗДА рішили припинити подорожний рух до Мадярщини, а Британія зірвала господарські переговори.

КОМУНІЗМ В КОЛОНІЯЛЬНИХ КРАЇНАХ.

Москва, 27 грудня. — На засіданні зорганізованих в Економічному Інституті совєтських вчених поінформовано про сильний розвиток комунізму після війни в колоніяльних країнах, де — згідно з цими інформаціями — комуністичні партії в поодиноких випадках зросли вшестеро. До „колоніяльних країн" Москва зараховує: Филипини, Єгипет, Судан, Ізраїля, Сирію і Ливан та Індію.

ЄГИПЕТ ОСТЕРІГАЄ ІРАК І ЙОРДАН ПЕРЕД АКЦІЄЮ В СИРІЇ.

Каїро, 27 грудня. — Уряд Єгипту, цеї найбільшої арабської потуги на Орієнті, остеріг вчора Ірак і Йордан перед будь-якою акцією для прилучення до них Сирії. Премієр Єгипту проголосив заяву, заповідаючи „позитивне становище" проти кожної акції, яка загрожувала б „самостійності і суверенності іншій арабській країні.

ЯПОНЦІ ВИПРОБОВУВАЛИ НА АМЕРИКАНЦЯХ БАКТЕРІОЛОГІЧНУ ЗБРОЮ.

Лондон, 27. грудня. — Московська радіовисильня повідомила про судовий процес проти цілого ряду японських офіцерів, яким закидується воєнні злочини та підготовку бактеріологічної війни. Підсудні мали признатися, що вони випробовували цю зброю на полонених американських і британських вояках.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.00	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіти і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):		Число з понеділка (англійською Частиною):	
One year	$2.50	На рік	$2.50
Six months	$1.50	На пів року	$1.56

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДЛЯ ДОБРА УКРАЇНСЬКОЇ СПРАВИ

Четвертий Конґрес Американських Українців у Вашинґтоні виніс постанову про створення Українського Національного Фонду, що мав би повстати з морально-обов'язкового оподаткування всіх громадян українського роду в цій країні. Нововибраному Комітетові доручено розробити відповідні пляни та почати переводити цю постанову в життя вже в 1950-тому році, що наступає.

Арґументацію, причини і цілі цеї новости в нашому громадському житті з'ясовано точніше в доповіді про потребу народного фонду, що буде надрукована в рямках звідомлення з Конґресу. На цьому місці хочеться звернути увагу тільки на деякі головніші пункти цеї преважливої справи, що тепер має стати базою нашої всебічної громадської активности і надати їй нового розгону.

Форма добровільного, бо тільки морально зобов'язуючого оподаткування на різні благородні цілі сама по собі не є нова. Її практиковано і практикується в різних часах та різними групами і на різні цілі. Проте, тут у нас вона цим разом вперше набирає загального, плянового і на довшу мету організованого та найбільш авторитетного характеру.

Необхідність такої акції для всіх наявна. Вона диктується не тільки конечністю нових метод, способів і засобів для оживлення збіркової акції, яка в останніх роках, не зважаючи на інтензивність різноманітних кампаній, поважно занепала, але й певного впорядкування збіркової акції взагалі, кращої її контролі та авторитетного забезпечення, що зібраний національний гріш піде справді на високі національні цілі.

Практично справа Національного Фонду мала б виглядати в загальному так: УККомітет виділить окрему Комісію та створить відповідний апарат, що дбатиме про якнайповніше здійснення Конґресової постанови про загальний національний даток. Зібрані в той спосіб фонди будуть розділені процентово на різноманітні національні цілі, відповідно до кожночасних потреб та їх важливости під кутом добра української справи. Комітет забезпечує собі, а тим самим цілому громадянству право контролі, що фонди будуть використані справді на призначені цілі. Така постановка справи дозволить теж на плянову народну працю в усіх її численних галузях.

Нова акція Національного Фонду має теж велике виховне значення для нашої громади з одного боку, а з другого звільнить його від часом таки докучливого хаосу в справах жертвенности. Вона відтяжить тих, що досі жертвували часто навіть понад свої сили, „щоб змити зі себе історичну ганьбу", та втягне в коло заінтересування народними справами і до жертвенності на їх цілі тих, що досі потрапили „з честю" від цего відмовлятися. В сумі ціла акція повинна б принести всебічну користь українській справі.

Ініціятори і організатори цеї нової форми мобілізації наших громадських сил і ресурсів для допомоги українській визвольній справі в цілій її ширині здають собі справу з труднощів, що їх доведеться зустрічати і перемагати в практичному її здійснюванні. Але вони переконані, що добро української справи та його глибоке відчуття серед нашого громадського загалу переможе й цим разом, як перемагало вже багато разів в історії американських українців.

Америка новим арсеналом заходу

Британія, Канада й Злучені Держави погодилися на стандартизацію зброї, тактики й військового поступування. Цей самий факт дуже причинився до посилення Атлантійського Пакту. Але від постанови до виконання ще далеко хочби тому, що кожна держава ще має свою зброю й амуніцію. Тому треба затримати наразі те, що вже є і ступнево набувати нове. Коли б знищити теперішній виряд, не маючи ще нового, можна б послабити оборону країни. Таке саме з тактикою, з плянами і т. п.

Штабові офіцери американського департаменту оборони заповідають, що треба буде пять років на справдішне переведення „стандартизації" збройного виряду трьох країн. Зате в тактиці, в операціях і навчанні потрібних предметів у військових школах та підчас військових вправ можна надіятися швидкого висліду.

Коли підчас визвольних українських боїв зійшлися військові частини з різних українських земель, що були під різними окупантами, можна було завважати не тільки різні назви на військовий виряд, але й різниці в командуванні й діянні. Це було природне явище. Частини німецької армії завважували подібну різницю, коли зійшлися з австрійцями, хоч одні й другі були німцями. Подібне можна завважити при зустрічах американської, канадської й британської армій, хоч у всіх них командування й військові підручники в англійській мові. Коли до того згадати ще різні роди зброї, то це стане ще яснішим, чому треба „стандартизації". Так напр. американський кріс, з назвою Ґаранд, вважається за 30-калібровий, а в британській школі його називають 7.62-міліметровим. Отсей Ґаранд стане тепер спільним крісом для Америки, Канади й Англії, хоч не можна викидати британських крісів, бо ще не готові американські Ґаранди в потрібній кількості.

Над стандартизацією зброї згадані три країни переговорювали вже від кількох років. Вже зайшли певні зміни у військових вправах, усіми прийняті після практичного досвіду. За стандартизацією в тих трьох країнах вона мабуть буде поширена на всі країни Північно-Атлантійського Оборонного Пакту.

Згідно з постановами цього Пакту Злучені Держави стали арсеналом тих 12 країн. Після складення Програми Військової Допомоги, на яку Конґрес вже ухвалив фонди, Америка буде постачати зброю й устаткування для так званих Західних Держав упродовж найближчих років. Тому, що Америка має вже свій стандарт і тому, що цей стандарт є підставою стандартизації зброї трьох країн, нема сумніву, що цей самий стандарт буде автоматично поширений постачанням американської зброї Европі.

З поширенням однокового роду зброї на інші країни прийде час на введення однакової тактики. Військові старшини різних націй будуть вивчати однакову тактику. Прийде тоді теж і до такої обміни старшинами, як тепер обмінюються студентами. Теж заповідають, що Америка стане згодом не тільки арсеналом для технічних воєнних сил світу, але й для всього, що звязане з військовою наукою.

НАЦІОНАЛІЗМ В АЗІЇ

Американський загал таки добре стурбований подіями в Китаю. Комуністи поширяють свою сладу на щораз більші простори, а що ця влада відноситься особливо ворожо до Злучених Держав, про те нема що й говорити, воно ж наглядне. Як Мао поверне з Москви, це вороже відношення ще погіршиться, бо ж Китай є нині тою територією, з якої Сталінові ще найлекше вдаряти в інтереси Злучених Держав. Тому теж так багато тепер всіляких голосів в Америці, взиваючих уряд до радикальної зміни американської політики у відношенні до Далекого Сходу, а в першу чергу до Китаю.

По правді, не йдеться тут так дуже про зміну політики, а про її ясне зясування, про якийсь позитивний плян щодо Китаю та Японії та забезпеки інтересів Злучених Держав на Пацифіку. Сяк чи так, але справу цю визнано вже за дуже пекучу. Тому й так багато різних проєктів і порад представникові департаменту стейту, що вибрався до азійських країн, а яким є д-р Филип Джессоп. З тих порад дуже цікаво являється та, яку подає Сидні Гюм в Ню Йорк Таймс з 23 грудня ц. р.

Недавно була в нас стаття, яка виясняла, чому европейці зненавиджені в Азії, а зокрема в Китаю. Ця ненависть звернена проти довголітнього европейського імперіялізму та визиску в Азії. Зродили її азійські націоналістичні рухи. Комуністи це підхопили і заграли і собі на націоналістичних струнах у Китаї та в інших азійських країнах і тому мають поважні успіхи.

На націоналізм, як велику силу, звертав увагу сенатор Смит у своїй промові на Четвертім Конґресі Американських Українців, обговорюючи національні почування та змагання українського народу. Як він дораджував Америці рахуватись з того роду націоналізмом, в подібний спосіб звертав увагу Сидні Гюм на китайський наіоналізм, як сильну зброю в боротьбі з московським імперіялізмом. Комінтерн ще в 1920 році скликав нараду „представників азійських держав" до Баку і там вони проголосили „святу війну проти европейського імперіялізму, а зокрема проти Великої Британії". Сьогодні треба б проголосити таку війну проти „комуністично-московського імперіялізму" в Азії. Така війна може одначе рахувати на успіх тільки тоді, коли буде відповідати наіоналістичним змаганням азійських народів і буде справжньою і цілковитою ліквідацією давнього европейського імперіялізму і давньої експлуатації азійських народів.

Ситуація на скитальщині

ІРО — Міжнародня Організація Опіки над Втікачами — постепенно ліквідується. В звязку з цим окупаційні власті в Німеччині та Австрії заохочують Допомогові Організації поодиноких національностей та інші організації, що займаються переселенням — посилити акцію збірання т. зв. ашурансів, так, щоб до 30 червня 1950 року змогли виїхати з цих країн всі ДП придатні до виїзду.

Згідно з півурядовою статистикою в Німеччині, найбільшому скупченні ДП, перебуває під сучасну пору все ще понад 200,000 ДП, з яких тільки половина надаватиметься до переселення. В звязку з ліквідацією ІРО, німецька влада одержала від окупаційних властей доручення заопікуватися матеріяльно цими ДП, що ще перебувають в Німеччині, вчисляючи до цеї категорії не тільки втікачів і еміґрантів із країн Східньої Европи, але також маси судетських німців та чехів.

Під цим знаком, знаком ліквідації ІРО і переходу під матеріяльну опіку німецької влади — живуть тепер на скитальщині і українські ДП. Їхні перспективи на майбутнє, якщо йде про матеріяльно-фізичне існування — дуже неприємні. Розвязування більших таборів переводиться вже від довшого часу. Частину їхніх мешканців переноситься до інших, в більшості міжнаціональних таборів — решту пунктів переселення. Українці, що жили на приватних кватирах — тратять дотеперішне опертя і сяко-таке джерело підмоги та залишаються в чужому морі, в-інколи, трагічних умовинах. Журба за завтра і непевність сьогоднішнього — найважніше, що ворушить нашу еміґраційну масу.

Акція переселення ще не закінчена. Всі переселенчі аґенції і допомогові Комітети, деякі з більшим, інші з меншим успіхом зуживають всю свою енергію на те, щоб виконати добровільно прийняті на себе зобовязання допомоги бездержавним і бездомним ДП. Деякі з цих допомогових організацій вивязуються із своїх завдань без закиду, деякі, головно українські, в міру можливости і матеріяльних засобів Жидівські допомогові організації, напр. мають змогу, оподатковуючи підприємців та фабрикантів, збирати щорічно десятки міліонів долярів на ведення своєї праці, українські організації що не можуть опертися на великих підприємців, бо їх нема, спірають всю свою акцію і працю на дрібних датках широкого американського українського загалу, який, до речі, доказав досі, в рямцях можливости, чудес і який неспроможний до безконечної жертвенности.

Успіх дальшої переселенчої акції українців, особливо до Америки, залежний від дальшої жертвенности старої і нової іміґрації. Тільки критикою та скликуванням нарад кас наших допомогових організацій не доповниться, як і не доповниться її злобними випадами та несправедливими закидами під адресою цієї чи тої організації чи особи. Без матеріяльної підтримки в Америці, наші ДП надаремно ждатимуть на допомогу в переселенні.

Політична боротьба на скитальщині, ведена в більшості під вузькопартійним кутом, востанне притихла. Причиною цього є в першу чергу безупинний рух таборового населення і, якби воно там не було — поважне число тих, що вже виїхали на постійне місце переселення. Часописні повідомлення щоразу приносять вістки про виеміґрування з Німеччини і Австрії визначних політичних діячів, що на нових місцях пробують оживити, але інколи, на жаль, теж і збалканізувати політичні відносини.

На науковому і студентському фронтах заіснувала поважна кріза, викликана тяжким матеріяльним положенням. Наші наукові інституції втрачають опору і базу діяння, а їхні члени та співробітники з невеликими успіхами шукають можливостей залишити Скитальщину та на нових місцях творити нові наукові інституції і продовжувати працю для української науки. Студентство також рушає в дальшу мандрівку, залюбки проте вибіраючи европейські країни, як місце постійного поселення. Число студентів українських і німецьких високих шкіл меншає, деякі навіть примушені залишити студії.

Релігійні справи набрали востаннє на скитальщині небезпечної гостроти. Знайшлися поважні люди, що, цілком виразно керуючись партійними мотивами, незвичайно зручним маневром, розпалили непорозуміння на релігійному тлі. Посипалися закиди під адресою високого достойника гр.-кат. Церкви, пресові дискусії набрали на силі, почали появлятися різні статті на цю тему, спростовування і заяви. Приглядаючися до цього всього приходиться тільки похитати головою.

Преса на скитальщині корчиться з кожним днем. Ми бачимо щораз менше наголовків, довідуємося про щораз менші наклади, про те, що нема читачів і що засоби для друкування часописів вичерпуються. Востанне перестала виходити „Неділя", „Християнський Голос" ще тримається, найсильніша позиція „Українських Вістей" — органу УРДП і неофіційного органу Української Національної Ради, що має власну друкарню.

На громадському відтинку притихла боротьба між ЦПУЕ і СУН, організацій, що востаннє внесли немало хаосу в життя на скитальщині. ЦПУЕ, що визнане окупаційними властями намагається вдержатися при житті і навіть поширити діяльність. Еміґраційна гарячка проте стоїть цьому на перешкоді і ЦПУЕ мусітиме шукати нових шляхів діяльности.

Молодь, що гуртується головно в СУМ-і і Пласті, все ще намагається вести якнайширшу діяльність, часто беручи участь, а то й організуючи різні маніфестації та імпрези.

Культурне життя щодалі зникає, бо більшість визначних організаторів і діячів в цій ділянці вже виїхали з Німеччини. Немає вже репрезентативних форм й імпровізації.

Стан українського посідання на скитальщині корчиться з кожним днем. Попри еміґраційні турботи, організації і Т-ва, що ще діють на Скитальщині, поважно призадумуються, що робити, коли всі здатні до еміґрації покинуть Німеччину і Австрію, бо проблема українських скитальців в цих країнах ще не перестане існувати після цього. В Німеччині, напр. згідно з неофіційними даними, залишиться назагал ще понад 100,000 ДП, які нікуди виїхати не зможуть. До цієї категорії зачислити слід старців, хворих, інвалідів і тих, що не зможуть чи не схочуть скористати з можливостей еміґрації.

Наші допомогові організації мусять мати на оці ці дві проблеми — переселення і опіки над тими, що залишаться на скитальщині. Ця справа мусить стати предметом важливої призадуми теж і наших мас, головно тих, що вже влаштувалися в нових країнах переселення. Головний тягар відповідальности за долю цих неспроможних еміґрувати впаде таки на американсько-українське громадянство, що вже тепер повинно призадуматися над способами і можливостями допомоги для тих, що залишаться в Німеччині і Австрії.

М. В. Дольницький.

ЧЕТВЕРТИЙ КОНҐРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

17)

ПРОФ. МИХАЙЛО ВЕТУХІВ: СУЧАСНИЙ СТАН УКРАЇНИ ПІД СОВЄТАМИ

Проблема України, як незалежної держави, тепер стоїть перед цілим світом саме тому, що вона лежить на кордоні двох світів, двох різних ідеологій, мечі яких схрещуються в боротьбі саме на її терені.

З одного боку — ідеологія свобідної людини й народів, а з другого насильство і безоглядна диктатура панівної кляси, властива Москві, де зійшлися елементи дикого російського імперіялізму і безпринципні покидьки міжнародного суспільства. Боротьба цих ідеологій от-от виллється у збройну боротьбу, а Україна буде передовою позицією у цій боротьбі.

Доки Україна належить до Росії — перевага буде на боці диктатора. На протязі всієї своєї історії Україна бореться з російським імперіялізмом, бо вона належить до західної свободолюбної культури.

Російський імперіялізм, що тепер далі простягає свої володіння на землі вільних народів світу, одягнувся в червону тогу всесвітнього комунізму. Він прекрасно розуміє, що передовою позицією і вирішальним місцем бою з Вільним Заходом була, є і буде Україна, яка безперервно бореться з російським насильством, бо її вільнолюбна ідеологія є прямо протилежна ідеології насильства.

Теоретичною основою сучасного російського імперіялізму-комунізму є відкинення абсолютної правди. Гаслом і Леніна, і Сталіна було — „Релігія є опіюм для народу".

Відкинення правди, фальсифікація, обдурювання всього і всіх — такі прикмети совєтської держави. Брехня і фальш — основна „теоретична" зброя російського комунізму. То прибивають гвіздками погони до плеч старих офіцерів, а за якийсь час урочисто відновлюють золоті погони та ще й такі пишні, як у ніякій країні світу. Винищують всіх священиків, а згодом одягають у ряси енкаведистів.

Нема нікого й нічого святого. Улюблені письменники оголошуються шкідниками, або при житті, або й після смерти. Наприклад, після революції багато шкіл на Україні носили ім'я Бориса Грінченка, а потім всі були переіменовані, а Борис Грінченко, який умер в 1910 році, був проголощений буржуазним націоналістом.

Нікого й нічого не поважають.

Такий стан речей можливий лише за умов страшної неволі і безоглядної диктатури, що душить вільнолюбний нарід, який, проте, не припиняє боротьби за свою волю та волю інших народів.

Коли під натиском комуністичної навали в 1921 році впала Незалежна Українська Держава і регулярні війська були змушені відступити на Захід, то партизанські загони вкрили всю Україну. Уже був порядок і в самій Росії, і в інших завойованих нею республіках, а Україна боролась далі і загони НКВД з звірячою жорстокістю винищували партизанів. В 1926 році були розстріляні останні хоробрі.

Після того, як у потоках української крови припинилась партизанська боротьба, Україна встає на боротьбу Хрестом і Словом.

Ґрандіозною хвилею знеслась після революції українська культура, українська Церква, українська наука, мистецтво. З'явилась українська інтеліґенція, почали де-русифікуватися українські міста, зростати українська школа, народна, середня і вища.

Насамперед російські комуністи накинулись з нечуваним звірством на Українську Православну Автокефальну Церкву. Заарештували і замучили голову її — митрополита Василя Липківського, архиєпископа Нестора Шараївського, архиєпископа Олександра Ярещенка, єпископа Юрія Жевченка, єпископа Миколу Карабіневича і інших. Розстріляно і вислано тисячі священиків і провідних церковних діячів-мирян, яких так багато, що годі перерахувати їх імена, хіба згадаю імена розстріляних священиків, отців Биковця, Красицького, Ходзицького...

Пам'ятним днем є для мене зрив у повітря Катедрального Собору Св. Миколая в Харкові, що стояв на центральній площі мого рідного міста. Собор зірвали, а те місце, де він стояв, покрили асфальтом.

На все велике місто Харків лишилось дві церкви, з них одна на цвинтарі, решта 31 церков були закриті... Обідрані, з зірваними хрестами стояли наші церкви: вікна вибиті, двері заколочені... А часом перероблені на склепи чи клюби. Найвищий Успенський Собор був перероблений на центральну радіостанцію, а Благовіщенський Собор на склеп бензини. Покровський манастир, що має 300-річну дійсність, був перероблений на антирелійний музей.

Я знаю Україну від краю до краю, я бачив тисячі сіл і ніде я не бачив одкритої церкви, ніде не чув дзвонів, всі дзвони були зняті.

Всі манастирі були закриті і перероблені на звичайні господарства, монахи були здебільшого заарештовані і у великій кількості знищені, решта розбіглась і ховалась по селах.

Дві харківські церкви, де правилась служба Божа, були переповнені людьми, хоч це було небезпечно: могли звільнити з праці, та й взагалі людина підпадала під підозріння.

Так була знищена Українська Автокефальна Православна Церква, як духовий ворог Москви.

З такою ж ненавистю нищили большевики ту невелику кількість протестантів, що були на Україні. Вони не могли переносити того, що люди мали свої вірування, свої думки, своє

(Продовження на стор. 4-тій)

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

Український Конгресовий Комітет Америки до Українців у Злучених Державах Америки

Українці й Українки!

Неправда і неволя скували українські землі під комуністичною диктатурою. Проте український нарід не заперестав боротьби за своє існування і національно-державне визволення. Всі його жертви життя та крови відбуваються у понурому мовчанні, під червоною тиранією „на всіх язиках все мовчить". Закріпощений український нарід не має змоги висловити свобідно ні своєї волі, ні своїх бажань. У такому стані політичних обставин на рідних землях одиноким правдивим речником життєвих і політичних потреб та змагань українського народу є кровно з ним зв'язана українська еміграція. Вона, хоч і розсипана по всіх континентах, свідома своїх обов'язків супроти власного народу та своєї місії у світі.

Американські українці мають за собою вже глибоко вкорінену традицію допомоги українським визвольним змаганням. Працю для визволення України вони все вважали самозрозумілим обов'язком і тому їм не важко було в найгрізніших для українського народу часах бути речником його життєвих і політичних вимог, які випливають з Божих і природних законів справедливости.

Для такої цілі американські українці створили ще перед дев'яти роками Український Конгресовий Комітет Америки. На четвертому з черги Конгресі американських українців, відбутому в днях 5.-6. листопада 1949 р. у Вашингтоні Д. К., принято однодушно постанови, що дають широку базу для реальної праці новобраному Українському Конгресовому Комітетові. До нього ввійшли і численні представники нової еміграції, що брали вже живу участь у цьому Конгресі.

Четвертий Конгрес був подією, якому присвятили увагу не тільки українці, але й впливові та відповідальні американські чинники, що згадували у своїх привітах чи доповідях про поневолений московською комуністичною диктатурою український нарід. Цей Конгрес знайшов відгомін в американській та світовій пресі. Як би там хто із наших ворогів до нього і не ставився, — він дав українцям великий моральний та політичний капітал, що рівнозначне з його успіхом.

Український Конгресовий Комітет приступив до нової праці. Він свідомий величі доручених йому завдань та відповідальности за них, свідомий також труднощів і перепон при їх виконуванні. Але він не сам, бо за ним зорганізованими лавами буде стояти і співдіяти та українська збірнота, яка на нього ті відповідальні завдання наложила. Український Конгресовий Комітет Америки на першому пляні своїх завдань має підтримку українських визвольних змагань і боротьбу за право українського народу до вільного, незалежного державного життя. Мобілізація духових сил американських українців для здійснювання тих завдань, поширювання та помножування чужомовних видань і публікацій про Україну та її змагання до волі, зв'язки із офіціяльними і політичними чинниками Америки, є тільки маленькою частиною тих засобів, якими УККомітет Америки буде прямувати до своєї головної цілі. Тому то він закликає всіх чесних і свідомих українців в Америці, що стоять на плятформі вільної, незалежної, соборної і демократичної української держави, єднатись біля нього і творити відділи УККомітету по всіх місцевостях, де є українці й українські організації.

У ці, найкритичніші для української визвольної справи, часи. УККомітет закликає також тих зпоміж американсько-української організованої збірноти, яким дорогий ідеал вільної України, а які з якихнебудь причин є ще поза УККомітетом, вступати в його ряди і працювати дружньо для українського національно-державного визволення. Тільки спільними, об'єднанами зусилями можна створити могутню моральну силу української національної спільноти в Америці та збільшити її питомий тягар до тої міри, щоби він міг відповідно заважити на терезах складних, грядучих подій.

Всіх українців і всі українські установи по цей бік залізної заслони, які розпоряджають правдивими та вірними матеріялами про положення на рідних землях та про мартирольогію українського народу й Церкви під московською комуністичною диктатурою, УККомітет гаряче закликає прислати їх до Конгресового Комітету для відповідного їх використання у визвольних ціллях.

Московсько - комуністична диктатура поневолює не тільки український нарід, але гнобить десятки народів, які прагнуть волі. Ці народи мають в Америці теж своїх речників і з ними УККомітет входить у зв'язки, щоб разом працювати проти спільного ворога.

Згідно з постановами Конгресу, УККомітет приступить у найближчому часі до організації Українського Національного Фонду, побудованого на відповіднім до заробітків і прибутків самооподаткуванні усіх свідомих американських українців. Цей Фонд із національних датків буде служити заспокоюванню потреб українського національного життя на відтинках: політичному, культурному, переселенчому і харативному.

УККомітет вірить, що в цей лютий для українського народу час, він дістане у своїй праці та змаганнях повну моральну та матеріяльну підтримку від найширших кол українського громадянства в ЗДА. Тільки така солідарна і всебічна підтримка може бути запорукою успіху праці УККомітету.

На українських землях ллються тепер кров борців і сльози тисячів мучених по тюрмах та депортованих із рідних земель наших братів і сестер. Ця кров і сльози накладають на всіх українців, які, втішаються волею, особливі обов'язки. З Божою поміччю їх напевно виконають всі американські українці у почутті своєї історичної ролі та відповідальности.

За Український Конгресовий Америки:

Лев Добрянський голова,
Заступники голови: **Дмитро Галичин, д-р Лонгин Цегельський, М. Дуткевич, Олена Лотоцька, Михайло Встухів;**
Касієр: **Йосип Лисогір,** Секретарка: **Ева Піддубчишин;**

Політична Комісія:

Екзекутивний директор: **Степан Ярема;** Члени: **Гнат Білинський, д-р Микола Чубатий, Кирило Дацько, д-р Александер Грановський, Богдан Катамай, д-р Роман Криштальський, Денис Квітковський, д-р Лука Мишуга, Василь Мудрий, д-р Роман Смаль-Стоцький, Августин Штефан.**

З пластинки дня

ДЕМЧЕНКОВІ В АЛЬБОМ.

Товаріш Демченко Іван,
Червоний малоросе,
І як в ОН не сором вам
Верзти такі доноси?

Ви тим лиш криком довели
Відому всім неповість,
Що як не мучить ката суд,
То мучить власна совість...

Ярема Галайда.

СЕН. ВАНДЕНБЕРГ ДАЛЬШИМ ОБОРОНЦЕМ ЗАКОРДОННОЇ ПОЛІТИКИ

Вашингтон. — Поява сенатора Артура Г. Ванденберга у Вашингтоні, додала сили цій республиканській групі сенаторів, яка підтримує урядову політику в закордонних справах. Одначе виринають сумніви про його працездатність тому, що він недавно перебув операцію, а підчас останньої конференції з кореспондентами його болі відновились.

За Українську Національну Політику!

Відродження України, її господарський розвиток та піднесення добробуту українського народу зумовлені не тільки політично - національними змаганнями української державно-визвольної боротьби, але й систематичним творенням українських фахових сил на всіх ділянках національно-суспільного життя. Зокрема виникає неминуча потреба підготування українських висококваліфікованих фахових кадрів в царині економіки й техніки та поширення серед українців практичних технічно-господарських знань. Витворення таких фахових кадрів, як і розвиток української науки та освіти в цирані технічних і економічних знань, залежить в першу чергу від існування та науково-педагогічної чинности українського високого технічного шкільництва, рівного по своїх завданнях західньо-европейським політехнічним школам та американським технічним університетам, але з пристосуванням до наших національних потреб та можливостей.

З огляду на наведені міркування національно - державного характеру, а також на практичні життеві потреби української еміграції, існування Української Національної Політехніки поза межами України, як центра української технічно - господарської освіти і науки на чужині, стає одним із головних завдань освітньої політики української еміграції.

Українська Національна Політехніка існує на еміграції вже 27 років. Вона повстала з ініціятиви громадських чинників та фахово-наукових сил української еміграції в 1922 році на терені Чехословаччини в Подебрадах під назвою Української Господарської Академії (УГА).

Ця перша наша національна Політехніка діяла з трьома факультетами (агрономічно-лісовим, інженерним та економічно - кооперативним) безперервно тринадцять років (до кінця 1935 р.) на кошти чехословацького уряду, а в 1932 р. з її лона виник Український Технічно-Господарський Інститут (УТГІ), як Позаочна Політехніка, удержуваний виключно на власні українські кошти за допомогою Товариства Прихильників Української Господарської Академії (ТП-УГА).

Після другої світової війни в 1945 році Український Технічно-Господарський Інститут, продовжуючи високошкільні традиції славної Української Господарської Академії, відновив в Регенсбургі в Німеччині (Баварія) знов авдиторне навчання та розвинув і поширив свою діяльність на п'ять факультетів — Агрономічно-Лісовий, Інженерний, Економічний, Ветеринарний і Фармацевтичний, що діють і нині, як рівнобіжно діє і позаочне навчання на двох 8-ми семестрових високошкільних факультетах (Агрономічно-Лісовому і Економічному) та фахових школах і курсах при факультетах а саме: при Економічному Факультеті: а) шестисеместрова Висока Школа Державних Наук, б) Курси Журналістики, в) Курси Українознавства, г) Курси Стенографії, ґ) Курси Чужих Мов — англійської та французької; 2) при Агрономічно - Лісовому Факультеті: Курси: а) Ботаніка, б) Городництва, в) Садівництва, г) Пасічництва, ґ) Лісівництва і д) Фітопатології, 3) при Інженерному Факультеті: Курси: Неорганічної хемії, Технології палива, Хемічної технології води, Практичного миловарства.

Побіч того функціонують курси з поодиноких предметів, що входять в програму Агрономічно-Лісового та Економічного Факультетів. Циклі різних збірних курсів та поодиноких предметів з практичних ділянок знання, потрібних для нашої еміграції, запляновані при відповідних факультетах, і очікують свого видання.

За час 27-літнього свого існування на еміграції Українська Господарська Академія — Український Технічно - Господарський Інститут випустили: УГА — 559, а УТГІ — 211, разом 770 кваліфікованих інженерів різних фахів, магістрів державних наук, а на позаочному секторі Інституту від 1932 року по цей час побирало науку біля 10,000 студ., розкиданих нині по різних краях, державах і континентах. Разом з тим в цім часі видано було в Академії та Інституті 90 високошкільних підручників, з яких багато появились в перший раз в українській мові. Крім того, видано в УГА — УТГІ 4 томи наукових записок та біля 700 окремих наукових праць і розвідок.

Існування Національної Політехніки — Українського Технічно-Господарського Інституту базується, як раніше так і тепер, на трьох основах: 1) жертовній праці української професури УТГІ, 2) матеріяльних оплат Студійників Інституту та 3) жертовности українського громадянства, зорганізованого в Товариство Прихильників Української Господарської Академії. Це Товариство, разом зі Спілкою Професорів УГА (СПУГА) ставить собі за завдання фінансування Інституту власними українськими коштами. Отже, від збільшення кількости студійників Інституту і від збільшення числа членів Т-ва Прихильників Української Господарської Академії залежить дальша розбудова нашої Політехніки.

Звертаємось тому до Української Суспільности, як до окремих осіб, так і до наших установ та організацій на еміграції в Европі і поза Европою, з закликом — вступати в ряди Т-ва Прихильників Української Господарської Академії і своєю членською участю або окремою пожертвою на поодинокі цілеві фонди товариства стати фінансовими будівничими своєї Національної Політехніки.

Всі зібрані фінансові засоби, як членські внески, так і одноразові пожертви та різні прибутки, згідно зі статутом, призначаються на наступні окремі цілеві фонди.

1) Фонд Української Політехніки — для фінансування всіх ділянок шкільно-навчальної чинности Інституту та видання підручників.

2) Студійно - Допомоговий Фонд — для уділення допомоги здібним студійникам (цям), що викажуться добрими студійними успіхами, але з причин незаможности або малої заробіткової спроможности невстані заплатити шкільні оплати за студії й підручники.

3) Науково - Допомоговий Фонд — для фінансування науково-дослідних та окремих наукових праць, а також уділення допомоги працівникам Інституту на переведення дослідної або науково-літературної роботи.

4) Науковий Закордонний Фонд — для фінансування зносин Інституту з чужонаціональними школами і науковими закладами та міжнародніми науковими організаціями й установами з метою нав'язання зв'язків для співпраці з зовнішнім культурно - науковим світом, видання українських праць в інших мовах та інформації чужинців про розвиток української науки, в царині економіки, техніки, суспільствознавства та державознавства.

Закликаємо українське громадянство творитти ці фонди шляхом складання одноразових пожертв або вступленням в члени Товариства.

Членство в Т-ві поділяється на такі категорії:

1) Члени — Протектори, з

(Докінчення на стор. 4-тій).

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Пожертви, надіслані на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

Ліста: ч. 40.

Відділ:		Жертва:
	Володимир Мазур	$ 2.00
	Яків Колодницький	2.00
	John Caruk	2.00
	Василь Савка	2.00
	А. Мельник	2.00
14	Юрій Гашук	3.00
25	Йосиф Тулай	2.00
39	Микулич Іван	2.00
57	Йосиф Вілінський	5.00
57	Дерлиця Василь	2.00
59	Марія Воркевич	2.00
66	Іван Бугера	2.00
93	П. Бенковський	5.00
93	Д. Бабій	2.00
93	П. Сомик	2.00
93	І. Клеменчук	2.00
93	К. Бабій	1.00
93	П. Кацишин	1.00
93	П. Тітик	1.00
94	Йосиф Піпський	2.00
94	Петро Войтович	2.00
94	Гіларій Дідушик	1.00
94	Стефан Гринчук	1.00
102	Іван Галущак	4.00
102	Андрій Угрин	2.00
102	Теодор Стадняк	2.00
105	Савчинський Семен	2.00
123	Василь Левицький	2.00
127	Юрій Вороздун	2.00
130	Андрій Ворак	5.00
147	Захарій Позебанчук	2.00
147	Олійник Марія	1.00
175	Клоп Василь	2.00
177	Лука Гумляк	2.00
192	Матвій Політило	2.00
204	Микола Веркін	3.00
204	Осип Садницький	2.00
223	Теодор Микулин	2.00
225	Федьо Комар	2.00
238	Kira Pomylujko	1.00
266	Марія Куніцька	2.00
274	Конишак Василь	2.00
282	Mrs. Anthony Osacho	1.00
281	Тов. ім. Т. Шевченка	10.00
288	Василь Гонтарик	2.00
292	Ksenia Elezko	2.00
295	Michael Geriak	2.00
336	Nick Belos	2.00
336	Семен Постолюк	2.00
361	Mr. & Mrs. John Budzyr	5.00
361	William Borak	3.00
361	Michael Kutzalak	2.00
390	Іван Прохницький	2.00
406	Сергій Кеселовський	1.00

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БОСТОН, МАСС.

Спільними силами.

У дні 12 листопада українська православна парафія улаштувала гостину для нових іміґрантів, що проживають у Бостоні. Коли ерковна заля наповнилася гістьми, о. Е. Королишин відмовив молитву, привітав зібраних коротким словом і запросив до спожиття Божих дарів. Коли при столах стало порожно, забрав слово гром. М. Давискиба, який перейшов коротко минуле української громади в Бостоні, зясував стан теперішній і вказав на потребу продовжування праці при співучасти нових українців-американців.

З черги забирали слово нові громадяни, а саме: д-р Петро Васько, д-р Федорів, б. редактор Українських Вістей в Німеччині; проф. Павло Маляр, кол. учителька пані Помилуйко, абсольвентка медичного університету пані Карапетіян, панна Зіна Афонисів і пані Лозинська. Всі вони висловлювали радість зприводу приїзду до Америки, де знайшли рідні серця. Вони пригадували потребу спровадження решти скитальників до вільної землі.

В цілі дальшого несення допомоги при переселенні пеорганізовано місцевий Допомоговий Комітет. Д-р Васько розбирав питання, чи доцільне є окреме організування свіжо прибуваючих людей для допомогової акції і прийшов до висновку, що нові іміґранти повинні включитися в працю, започатковану давніми громадянами. Говорено про те, як усунути давні недомагання, а в першу чергу підкреслено потребу місцевої української бібліотеки. Докищо рішено примістити її в залі православної церкви. До комітету увійшли: о. Е. Королишин, М. Давискиба, П. Мороз, І. Одомирок, І. Масний, В. Хомин, Марія Мороз, Катерина Бортник, Агафія Бербелицька, Д. Бортник; з нових громадян: д-р П. Васько, Ілля Сілінський, д-р Федорів, П. Маляр, К. Помилуйко, пані Карапетіян, А. Ганас, Нечай, М. Медвідь, П. Пазій, О. Біловодська, П. Филипів, Федеренко, Копустенський, І. Гудима, пані Лозинська. Є надія, що всі громадяни й громадянки сповнять свій обовязок якнайкраще.

М. Давискиба.

ЧЕТВЕРТИЙ КОНГРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

(Продовження зі стор. 2-гої)

світосприймання. Цілі секти були вислані в далеку Сибір, в табори примусової праці.

Згодом з великою силою почали нищити Українську Католицьку Церкву на західно-українських землях, заслали до Сибіру голову її, архиєпископа Сліпого, винищили священиків, почали переслідувати вірних католиків і врешті цілковито ліквідували Українську Катол. Церкву.

З тою же люттю накинулись большевики на українську науку, українських учених.

За часів влади українського комуніста, наркома освіти Скрипника, українська наука буйно і стихійно розвивалась. В ті часи приїхали на Україну українські вчені з Західної України: акад. Степан Рудницький, акад. Володимир Юринець, проф. Матвій Яворський та інші.

Коли советська влада побачила небезпеку могутнього стихійного розвитку української науки, побачила скільки висунулось українських талантів, що їх імена стали відомі світові, — то вона почала рішучий наступ на українську науку, почалося масове винищення вчених. На весь світ був відомий процес Союзу Визволення України, коли були фізично знищені (розстріляні, померли в тюрмах або й досі животіють у далеких сибірських таборах) академік Сергій Єфремов і його брат священик П. Єфремов, проф. Дурдуківський, проф. Чехівський Володимир, проф. А. Ніковський, проф. Черняхівський.

Знаний вчений і великий патріот проф. Щепотьєв помер у тюрмі, як і багато інших учених. Його мучили в тюрмі і по одному волоску вискубли його велику пишну бороду.

Одночасно винищували й молоде покоління, що проявляло українські настрої. Засуджено Спілку Української Молоді, що співпрацювала з українськими вченими. Замучено наших молодих борців — патріотів Павлушкова, Матушевського та інших.

Українських учених, що не були фізично знищені чи вислані, переводили до Росії. Були й такі,що самі переїздили, рятуючи своє життя. Натомісць з Росії присилали росіян, які посідали керівні посади в українській науці, діставали катедри в університетах, керували лябораторіями і дослідчими інститутами.

Так само наступала советська влада на українське мистецтво і літературу. В 1937 році були зварештовані і безслідно зникли найкращі українські малярі: Падалка, Седляр, Бойчук. Ці малярі створили цілу українську школу в мистецтві і були широко відомі за кордоном. Останній рік перед арештом вони працювали над величезними фресками в найбільшому харківському театрі. Після їх арешту робітники збили малюнки і стіни були вибілені.

Величезна більшість українських письменників була знищена. В 1927 році вийшов бібліографічний показник Лейтеса і Яшека, де були перераховані всі письменники, що друкувалися в роки 1917-1927. Якщо взяти тепер той показник, то він виглядатиме як документ мартирології, бо мало хто з тих письменників лишився живим, більшість загинула. Найразючішим фактом були розстріли талановитих письменників в кінці 1934 року, після убивства Кірова. Були розстріляні письменники Буревій, Косинка та інші. Багато було тоді ж відправлено в концентраційні табори і там загинули. Нова хвиля арештів 1937 року забрала ціле ґроно українських письменників. У харківській тюрмі вмер видатний талант і може один з найкультурніших українських письменників Майк Йогонсен. Чи в підвалах НКВД, чи в кабінетах слідчих загинули його ненадруковані твори, в тому числі надзвичайно цікавий роман про Харків.

Культурні сили України боролись скільки могли. Були або знищені, або відійшли з поляк творчости. Страх і непевність панували над стероризованою людністю.

Адже нищили не тільки інтеліґенцію. Терор був загальним. Поступово нищили кращу частину села і міста. Спочатку рештки шляхти і духівництва, а потім так званих куркулів (заможніх селян), кустарів і торгівців.

(Дальше буде)

ЗА УКРАЇНСЬКУ НАЦІОНАЛЬНУ ПОЛІТЕХНІКУ!

(Докінчення зі стор. 3-тої).

щомісячним членським внеском 10 НМ., поза Німеччиною 10 долярів.

2) Звичайні члени, з щомісячним внеском 0.50 НМ., поза Німеччиною 0.50 долярів.

3) Члени — Жертводавців, з щомісячним внеском 0.25 НМ., поза Німеччиною 0.25 долярів.

Рівнож закликаємо українське громадянство пропагувати масовий запис на позаочні студії поодиноких факультетів Інституту та на різні фахові й загально-освітні курси при факультетах. Позаочна метода навчання в УТГІ дає широкі можливості українським еміґрантам через моря й океани бути зв'язаними зі своєю національною школою і здобувати собі фахову та загальну освіту в рідній мові.

Жадайте інформаційні матеріяли про Т-во Прихильників УГА та проспекти з програмами і плянами навчання в Інституті, які висилаються безплатно.

Звертатися на адресу:

Prof. Dr. I. DRABATYJ
Ulm/Donau Sedanstr 43/8
або
Prof. Dr. M. HAYDAK,
University Farm, St. Paul, Min.

Утримуймо власними українськими засобами свою Національну Політехніку — Український Технічно - Господарський Інститут!

Поширюймо серед української еміґрації технічно-господарську освіту!

Реґенсбурґ, 8. вересня 1949 р.

Управа СПУГА:

Проф. д-р г. к. Б. Ю. Іваницький — голова. Члени: проф. інж. М. Зайців, проф. С. Комарецький, проф. Л. Шрамченко, проф. д-р І. Мазепа. Секретар: доц. інж. К. Ніщеменко.

Управа ТПУГА:

Проф. інж. Ю. Павликовський—голова, проф. д-р І. Драбатий — урядуючий заступник голови. Члени: доц. Інж. Г. Денисенко, доц. В. Приходько, інж. С. Сʼмяник, проф. С. Драгоманів, доц. д-р прав д-р мед. С. Гик, доц. інж. М. Каплистий, проф. д-р І. Розгін, інж. Д. Верба ,проф. д-р М. Стахів, проф. інж. П. Шулежко, доц. інж. Д. Пеленський. Секретарі: О. Козловський, інж. С. Мелінська.

Читайте українські книжки та часописи, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МЕНФІЛД, ПА. — Бр. св. Василія, від. 185, повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 1. січня, в годині 1. пополудні. Буде вибір уряду на 1950 рік, тому просимо всіх членів і члениць прийти на ці збори. — В. Наконечний, предс.; М. Кицера, кас.; М. Романишин, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Бр. Сош. св. Духа, від. 237, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться 1. січня, в годині 2. пополудні, в У. Н. Домі, 4th & Ward St. Буде вибір урядників на 1950 рік. Просимо всіх членів прийти на час, бо є дуже важні справи до полагодження. — За уряд: Л. Благітка, предс.; М. Крика, секр.

ВІЛМІНҐТОН, ДЕЛ. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 247, повідомляє всіх членів, що річні збори відбудуться в понеділок, 2. січня, в годині 2. пополудні, в парафіяльній галі, 623 S. Heald St. Просимо всіх членів обовязково прийти на ці збори, вислухати звіту уряду за 1949 рік і вибрати уряд на 1950 рік. Будемо приймати нових членів. Просимо вписати свої діти до У. Н. Союзу, бо це є найкраща і найдешевша організація в ЗДА. — За уряд: М. Процак, предс.; П. Процак, кас.; П. Сас, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Річні збори і місячні Тов. ім. І. Франка, від. 334, відбудуться 2. січня, в годині 12. сполудне, в У. Н. Домі. Проситься членів прийти на ці збори, бо буде звіт урядників за минулий рік і вибір уряду на наступний рік. — За уряд: М. Задерецький, предс.; С. Морозович, фін. секр.; І. Жук, рек. секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Укр. Тов. Січ, від. 39, повідомляє своїх місцевих іп озамісцевих членів, що річні збори відбудуться в неділю, 1. січня, в годині 3. пополудні, в сали У. Н. Дому. Обовязком кожного члена є прийти хоч раз в рік точно на час і вислухати річного звіту фін. секр. та контр. комісії за минулий рік і вибрати уряд на 1950 рік. Буде приймання нових членів. Родичі, котрі ще не вписали своїх дітей в члени Союзу, повинні цез робити на цих зборах. Просимо нових членів прийти і бути готовими до приречення. — За уряд: О. Шмокалюк, предс.; В. Осухівський, фін. секр.; І. Пігуляк, кас.; І. Каменюк, рек. секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 96, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 1. січня, точно в годині 1. пополудні, у галі церковній, 7 Carson St. S. S. Усі члени повинні явитися на збори, бо будуть важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівняти свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. Кожний член повинен привести бодай одного нового члена. — За уряд: С. Гриб, предс.; Д. Василик, секр.

CLEVELAND, O. — St. Basil Society, Branch 364, will have its annual meeting Sunday, January 1, 2 P. M. sharp, at Ukrainian Home of the East Side, 3161 E. 93rd St. It is important that everybody attend this meeting as there are important issues to be discussed. Officers for the year 1950 will be elected at this meeting. We ask all members to make their payments and bring their dues up to date at this time or will have to suspend all members who are in arrears. So come down to this meeting and bring in new members. — H. Kukiz, Pres.; J. Stoika, Sec'y.; S. Kraft, Treas. E. Bjlecky, Fin. Sec'y.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Тов. Запорозька Січ, від. 117, повідомляє всіх місцевих іпозамісцевих членів, що річні збори відбудуться в пятницю, 30. грудня, вг одині 8. ввечір, в церковній салі, 28 Іст 7. вул. Обовязком кожного члена є прийти на збори вислухати річний звіт контролі і уряду та вибрати уряд на 1950 рік. Будуть інші важні справи. Не приявний член чи урядник підлягає карі згідно з ухвалою. — С. Малярський, предс.; Н. Корчинський, кас.; Н. Чудакевич, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. — Тов. УНС, від. 245, повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 1. січня, в годині 2. пополудні, в приміщенні Укр. Галі, 824 Adeline St. Зиряд відділу просить всіх членів прийти на ціз бори, бо є важні справи до вирішення, якт акож буде вибір заряду на 1950 рік. Звертається окремо увагу усім новим членам, щоб вони усі явились та змогли запізнатись з рештою членів та докладніше довідатись про всі справи звязані з УНС. — За уряд: М. Скоропад, пр.; И. Сабат, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Річні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 291, відбудуться в неділю, 1. січня, точно в годині 3. пополудні, в У. Н. Домі, 2255 14. вул. Всі члени мають бути приявні, бо маємо важні справи до полагодження. Буде звіт урядників за 1949 рік і вибір урядників на 1950 рік. Наша Організація веде кампанію за новими членами, тож старайтесь привести хоч по одному новому членові. — І. Клим, гол.; В. Гузіль, писар-скарб.

МІННЕАПОЛІС, МІНН. — Річні збори Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 345, відбудуться в неділю, 1. січня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній при правосл. церкві св. Михаїла, 505 — 4th St. N. E. Просимо всіх членів прийти, боб уде звіт за цілий 1949 рік і вибір уряду на 1950 рік. Будемо принимати членів до У. Н. Союзу без вступного. Напоминаємо всіх довгуючих членів щоби вирівняли свої вкладки. — О. Пилатюк, предс.; А. Процай, кас.; П. Андрущак, секр.

NEW YORK, N. Y. — The yearly meeting of St. Andrew Society, Branch 66 of UNA, will be held Friday, Dec. 30, 1949, at the Ukrainian St. George Catholic Church Hall, 28 E. 7 St., at 8 P. M. Election of officers will take place. All members are requested to attend. — P. Ziatyk, Sec'y.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Річні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, відбудуться в неділю, 1. січня, в годині 5. пополудні, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. Обовязком є всіх членів іч лениць прийти на ці збори, вислухати звіту урядників, а опісля вибрати уряд на 1950 рік. — За уряд: Н. Заяць, предс.; Н. Пігура, фін. секр.; В. Вутковський, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Річні збори Тов. Сокіл, від. 336, відбудуться в неділю, о 1. годині пополудні. Просимо всіх членів прийти на збори, бо буде вибір уряду, звіт кинтролі і інші важні справи. — Г. Степанек, предс.; Г. Кисіль, секр.-кас.; Т. Кальмук, рек. секр.

МекАДУ, Па. — Річні збори Бр. Сошествія св. Духа, від. 7, відбудуться в неділю, 1. січня, в годині 3. пополудні, в церковній галі. Проситься всіх членів, місцевих і позамісцевих, прийти точно на час, де будеться обговорювати важні справи і буде вибір уряду. — А. Капітула, предс.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 21. грудня 1949 р. померла
МАРІЯ ГИВАЙЛИК,
члениця Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 281 У. Н. Союзу в Бейон, Н. Дж.

Покійна походила зі села Оскресінці, пов. Рогатин, Зах. Україна, Полишила в смутку мужа Володимира і двох синів Теодора і Данила.

Похорон відбувся в суботу, 24. грудня з похоронного заведення при участи членів і члениць до укр. гр.-катол. церкви і на цвинтар. — В. Й П.!

Л. Бачинський, секр.

Дня 13. грудня 1949 року помер у 72. році життя
МИХАЙЛО БОБЕНЧАК,
член від. 209 У. Н. Союзу в Карперет, Н. Дж.

Покійний походив зі села Війські, пов. Сянік, Галичина. До Бр. і У. Н. Союзу належав 26 років.

Похорон відбувся 15. грудня з похоронного заведення при участі приятелів і знайомих до гр.-катол. церкви св. Ілії і на катол. цвинтар St. Gertrude's Calania. — В. Й. П.!

И. Гінда, секр.

ПОШУКУВАННЯ

Пошукую свого вуйка **МИХАЙЛА ВАСОРЧУКА** зі села Вотькова, пов. Добромиль, що виїхав до ЗДА кілька років перед першою світовою війною. Хто знає його адресу, або він самий, прошу зголоситись до:
DMYTRO BURDA
30 Clearmont St.,
Toronto, Ont., Canada.

Пошукую стрийка **АНДРІЯ ГАРГАЙ,** сина Гриця і Анни з села Чистогорб, повіт Сянок (Лемківщина), який перебуває довший час в Америці. Хто знає про него або його родину, або він самий, хай пише:
ANNA HARHAY TRUSZ
c/o A. R. Stone
R. D. 9, York, Pa.

ТАРЗАН, ч. 2247. Рятівник потребує помочі.

Занедбавши осторожність сторож упав під ударами могутньої звірини.

Малпочоловік перескочив через огорожу і побіг йому на рятунок.

Малпячий оклик визову загомонів і звірюка кинулася до Тарзана.

Коли господар джунглів відскочив набік, він спотикнувся на людськім кістяку.